

Aukštojo mokslo pertvarkos pasiekimai ir iššūkiai

Gintaras Steponavičius
Švietimo ir mokslo ministras

**Konferencija „Liberalų atsakas XXI a.
iššūkiams europietiškoje Lietuvoje“
2011 m. spalio 15 d.**

Vienintelė sisteminė reforma

- Liberalūs principai:
  - ✓ *asmens pasirinkimu;*
  - ✓ *konkurencija;*
  - ✓ *decentralizavimas;*
  - ✓ *laisve veikti grindžiama reforma.*
- Pirmaujančių valstybių patirtis;
- Visuomenės, o ne grupių interesai;
- Reali autonomija, o ne struktūros *status quo*;
- Iš besimokančių į tuos, iš kurių mokosi.

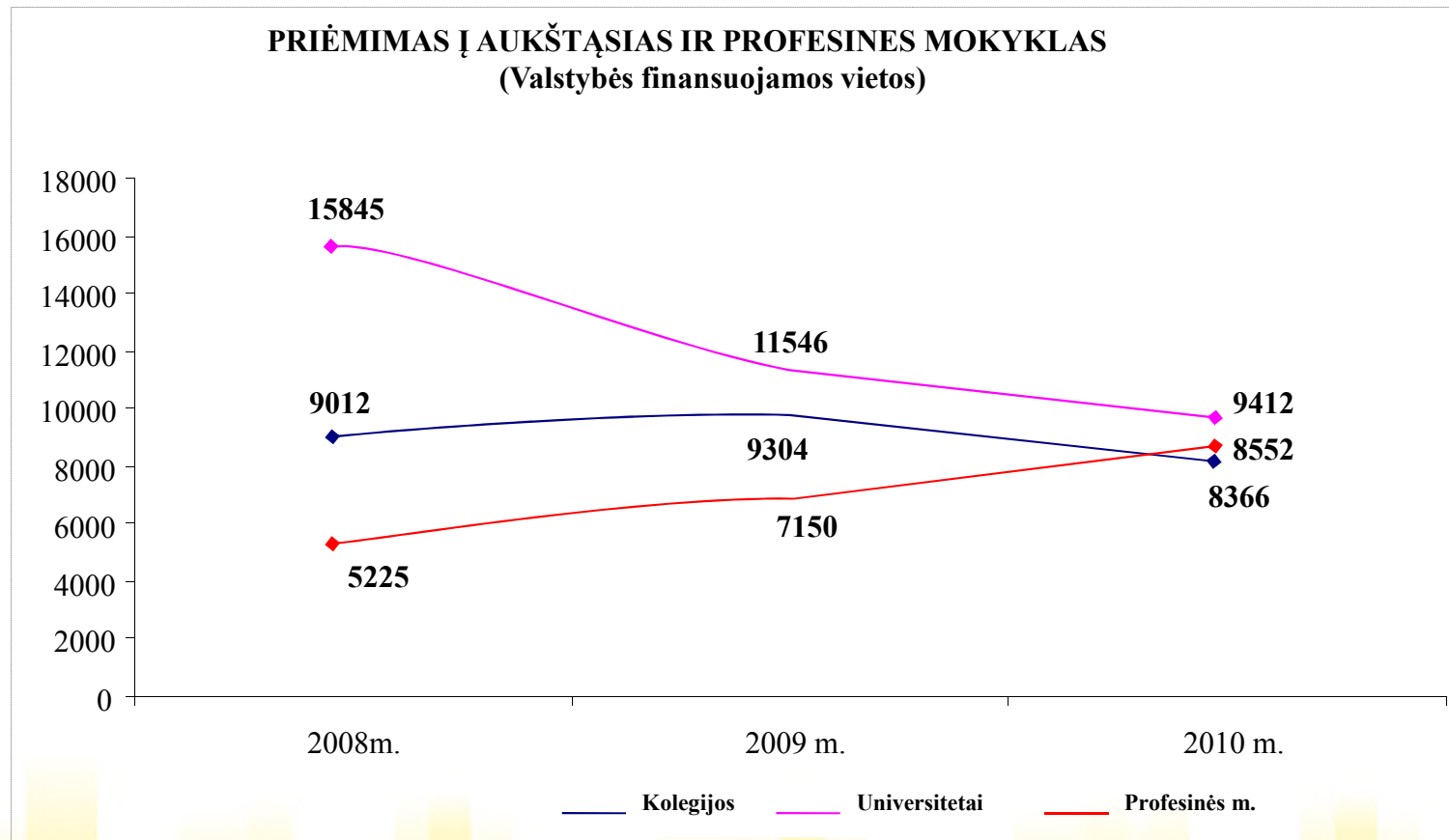
Ar pamenam 2008 m. būklę?

- **Motyvaciją užmušanti mokslo ir studijų sistema;**
- **Žmogiškaisiais ir materialiaisiais resursais nepagrįstas studijų vietų augimas;**
- **Universitetinių studijų finansavimas iki 46 proc.;**
- **Klaninės hierarchijos pavidalą įgyjanti autonomijos deviacija;**
- **Studijų ir mokslo imitacinių formų augimas;**
- **Konkursų į doktorantūrą nebuvimas ir dėstytojų senėjimas.**

Reali pertvarka tai

- Valstybė tesi įsipareigojimus studijas finansuoti 100 proc.;
- Įvedamas AM visuminis išorinis vertinimas (minimalus materialinių ir žmogiškųjų išteklių slenkstis);
- Valstybės garantijos užtikrina studijų socialinį prieinamumą;
- Aukštosios mokyklos įgyja visišką akademinę autonomiją (panaikintas smulkmeniškasis akademinio proceso reguliavimas);
- Struktūrinių fondų paskatos nukreiptos abipusiam tarptautiniam atsivėrimui;
- Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai) duoda progą proveržiui.

Išsilavinimo kryptių balansas

*2008 m. planas į VF ir DVF

2008 m. - 46383, 2009 m. - 48443, 2010 m. – 44757 laikė abiturus egzaminus.

Prieinamumo mechanizmai

Išlaikytas aukštas studijų prieinamumas:

- Į valstybės finansuojamas vietas aukštosiose mokyklose įstojo kas antras stojantysis.

Sukurta valstybės remiamų paskolų sistema:

- studijų kainai;
- gyvenimo išlaidoms;
- dalinėms studijoms užsienyje.

2011 m. valstybė įsipareigojusi garantuoti iki 150 mln. Lt.

- Socialiai remtiniams atidedamas paskolos grąžinimo laikas, padengiamos palūkanos.

Į socialines stipendijas gali pretenduoti valstybinių ir privačių aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys nemokamose ir mokamose studijų vietose.

Socialinių stipendijų fondas nemažėja.

Studijų prieinamumas be “rezervatų”

Studijų krepšelių galima neštis į valstybines ir privačias aukštąsias mokyklas:

- 2009 m. studijų krepšeliai - 98 proc. valstybiniuose, 2 proc. nevalstybiniuose universitetuose; 91 proc. valstybinėse ir 9 proc. nevalstybinėse kolegijose;
- 2010 m. studijų krepšeliai - 97 proc. valstybiniuose, 3 proc. nevalstybiniuose universitetuose; 90 proc. valstybinėse ir 10 proc. nevalstybinėse kolegijose.
- 2011 m. studijų krepšeliai - 96 proc. valstybiniuose, 4 proc. nevalstybiniuose universitetuose; 87,4 proc. valstybinėse ir 12,6 proc. nevalstybinėse kolegijose.

Jaunimas mato perspektyvą

Nėra tendencijos, kad talentai nusigręžia nuo Lietuvos AM:

- Per 80 proc. “šimtukininkų”, dalykinių olimpiadų prizininkų ir sportinių rinktinių narių studijas pasirinko Lietuvoje. Panaši išvažiuojančių / pasiliekančių proporcija buvo ir iki reformos.

AM tinklo raida pakeitė kryptį

Mokslo metai	2007 / 2008	2008 / 2009	2009 / 2010	2010 / 2011
Universitetai / Kolegijos	50	49	46	45

- ✓ Kauno medicinos universitetas susijungė su Lietuvos veterinarijos akademija (Sveikatos mokslų universitetas);
- ✓ Klaipėdos kolegija susijungė su Klaipėdos verslo ir technologijų kolegija (Klaipėdos valstybinė kolegija);
- ✓ Stasio Šalkauskio kolegija integravosi į Vytauto Didžiojo universitetą;
- ✓ Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kauno fakultetas integravosi į Vytauto Didžiojo universitetą.

Autonomijos ir atsakomybės dėmė

- Mokyklų autonomijos išplėtimas mažinant reguliavimą, daugiau atsakomybės suteikiant aukštosios mokykloms;
  - Viešosios įstaigos statuso privalumai;
  - Laisvas disponavimas savo finansais;
  - Aukštųjų mokyklų vidinio valdymo modernizacija.
-

AM valdymas

- Atvirumas ir tarnystė visuomenei;
- Impulsai ir realus išorinio veiklos pasaulio suvokimas;
- Pasitikėjimas verslo, kultūros ir viešosios veiklos lyderiais;
- Strateginis darbas ne “popieriuje”, o kasdienybėje.

Finansinės paskatos žingsniams į priekį

Pertvarkos metu, AM finansavimo mechanizmas buvo perorientuotas nuo “kilimo politikos” prie aiškiomis taisyklėmis grįstų konkurencinių mechanizmų.

AM finansavimo šaltiniai:

- ✓ *Bazinis finansavimas;*
- ✓ *Studijų krepšeliai;*
- ✓ *Mokslo finansavimas (50 – bazinis ir 50 - konkursinis).*

Investicijos į kokybę

Politine valia buvo pertvarkytos ES struktūrinių fondų paramos priemonės jas pritaikant reformos reikmėms ir svarbiausių su kokybės pokyčiu siejamų tikslų įgyvendinimui.

- ✓ Studijų programų atnaujinimas ir naujų rengimas;
- ✓ Jungtinių studijų programų kūrimas;
- ✓ Dėstytojų ir studentų stažuotėms užsienyje;
- ✓ AM vidinės ir išorinės kokybės užtikrinimo sistemų diegimas arba jų atnaujinimas;
- ✓ Studijų infrastruktūros ir įrangos atnaujinimas.

Pasirengę tolesnei diskusijai

- AM tinklas, konsolidacija;
- Studentų rotacija;
- Tikslinio finansavimo išgryninimas;
- “Deficitinių” profesijų problemos sprendimas;
- Neformaliuoju būdu įgytų kvalifikacijų pripažinimo sistema.

Sėkmė priklauso nuo visų

Turime suprasti, kad siekiant inovacijų ir pažangos kiekvienas proceso dalyvis:

studentas,

dėstytojas,

aukštoji mokykla,

politikai

turi prisiimti atsakomybę kaip būtiną atsakingo veikimo sparčiai kintančiomis aplinkybėmis sudėtinę dalį.

Ministerija nemodernizuos studijų programų, geriau nesirengs paskaitoms, nepakeis studentų balso, jeigu mes kartu nenorėsime naudotis savo teisėmis reikalaudami studijų kokybės.

Ačiū už dėmesį

